

Садовнича школа — Літературно-науковий ВІСТНИК

Ганна Барвінок

1904

Exported from Wikisource on 12/12/17

Ганна Барвінок.

САДОВНИЧА ШКОЛА.

Років із пять тому назад як я була у сьому запущеному саду, похилому, дупловатому і по-декуди підпертому: де-инде на деревах манячіли яблука, груші потроху, і там така-ж і людина посовом ходила з щіпком — сивезна, похила, згорблена, що сама ще потребує підперки, доглядала саду.

Побачивши крізь ветхий тин сї обставини заманулось мені зайти більше із цікавості в той сад, ніж із потреби того плоду. Зацікавив мене дідусь. Зайшла поготорити з ним. Да ще подумала: що да як би цей сад да вмів гомоніти, да переказав би нам так як у Андерсенових казках, що всі бездушні речі говорили! Я й сама таки маю древность — столітній стіл, що ще татусь залізши під його передягнувшись, щоб не пізнала — ховав ся від мене, а я його шукала. А скілько там за ним переобідало і значних людей і родини! Тут поминали близьких незабутих покійників і плакали, тут і весільні сьміяли ся і раділи в своїх мріях про щастє... Як би розказав, що тоді почував із їх життя! Як тоді було, які звичаї, які потреби духові й матеріальні, щоб поміряти їх до теперішнього ще згага

накипає на устах, як подумаєш, які наші тепер невпинні бажання великі — до болісти серця, так просвіта широко сяйнула. І се все зворушило мою душу... Культури бажаємо, широкого розвою і свободи ума, щоб розмахнути ся простірно надбанням науки і розширити їх далі і дати поживу иньшим працьовникам для корисного вжитку.

Не зазнаю я сього саду квітчастим: був же й він пахущий і рясний овочами, з веселим щебетаннем соловія, що не одній душі надихав хоч хвилину щастя, поетичні мрії, умягчав душу, і все се мигтіло красою колись округи. І скільки оцей дідусь симпатичний, похилий, немощний, що колись не такий був... і також може мигтів постаттю, красною річчю, і всього перечував за свій вік, і почував молодю, радісно, що душа в гору росла! Багато мрій і бажань хвильово наплило і в мою голову... Сей дідусь може не раз борювався в життю своїм, а тепер притулившись уже в солом'яній будочці, радіє і тому захисту, що здобув собі й такої роскоші на старість.

Не раз вітер трепав-трощив оті дерева похилі; так і він бував у боротьбі з життєм трудним, що несумінно було, і риси zostавили слід на його обличчі та на його похилій постаті.

Питаю у дідуса: — Хто тебе провідує, хто твою душу контентує-одогріває й одхає од усяких халеп?... Як оце сам ти тут живеш?

— Да було нас тут гуком, добродійко, — дідусь одмовив опершись на свою підмогу, — да Господь забрав, осиротив мене... Отого гилля потрощила буря — лист пошморгала на тих старих деревах, так і в мойому життю, добродійко, стало ся. Ото мав я двоє діток — померли; і стара принадна була

— сказати — теж умерла. За ними з жалю пошла... От я й зостав ся обшморганій, обголений бурею так, як оті мої сотовариші. А було нас рясно: Я їх поховав... Мир запоміг. А тепер щоб не простягати руки, я згодив ся саду стерегти і скінчити своє життя...

Я походила по саду, подивилась і посумувала в купі з дідусем. Гірка старість одинока, да ще й безхлібе...

— Хто-ж тепер до тебе ходить, дідусю, зачитає? обіходить тебе?

Онука що неділі ходить і сорочку мені приносить.

— А хто-ж тобі їсти варить? Хто годує?

— Бог.

— Як Бог?!

— Мир годує. То той, то сей принесе. Хто борщику, хто кашки, а хто й драночку дасть.

Я подумала: „Скільки тієї голечі, що сьвітять ся плечі!“ Кого Бог любить, тому і укаже як душу свою спасати.

— Натє-ж, дідусю, й од мене лепту. Се й мені Господь указує вас шанувати.

— Нехай тобі Бог віку продовжить! Щоб твоя рука не знищала, хилих підпирати, моя добродійко, моя сизенька. Се-ж ти мені великдень зробила, мов красне яєчко подала...

І ще щось дідусь ласкаво прикладав, да я боржі пішла далі.

Швидко збігли сі пять років, як я була в сьому саду, і нагодившись подивувалась. Вбачаю: із за горизонту темного, вже зниклого саду впливає зьвізда й озаряє сей сад новим культурним сьвітлом і оживотворяє новим життям те, що оджило, струхло — зробило своє...

Дивно, як воно робиться: росте, жевріє все під божим натхненнем. Люди керують, працюють під надихом весильного могучого перста. Тепер тут рай. Все оживотворилось. Так як світ послі темряви. Усюди пройшла культурна, осяйна розумом рука. На шести десятинах усе поділила на частки і культивувала всяку рослину. Молоді прививки яблунь, друга частина груші, третя вишні, сливи гуком їх насаджено. Там ягідник, там кущі малини 12-ти сортів, крижовник, смородина, порічки, усе підрізане, підстрижене, а що норанене, то змазане мазю й убінтоване стяжкою і підперте. Там парники з росадою з городини і цвітосні. Округи дому квітовник мов веселкою обвитий ріжного коліру. Всяка рослина, всякий кутик охолоений, щиро любовно — мов коло живої душі упали. Тут же виноград і пасіка. В хаті все порядно. Бібліотека і хороші підручники по господарству всяких галузій: по хліборобству, по садоводству, огородництву, пчоловодству роздаєть ся для читання учням для практичного розвою за для посівів і розпашки залежі. А иньшим за для духовної і моральної тиші з хорошим напрямом.

Підїзджаючи до будинка „Школи садоводства“ з переднього фасаду ви бачите квітовник, красиво обкружаний газоном і живоплотами, з великим смаком. Можна думати, що се кусочок столичної дачі, тільки з тією ріжницею, що там садовники майже все своє життє на се покладають, а тут їх природа пестить, усміхаєть ся, і підкріпляє. По стінах пнучі рожі як виноград деруть ся. Ростуть рожі деревцями з плакучим гиллем, висотою в півтора аршина, а в горі шатром віти спускають ся і маленькі рози жмутами штук по десять в купі звисають у низ. Залюбувати ся можна... радісно подихає

всяка рослина пахощами, веселим життем, повна соків.

Видно, що тут гуком копошать ся і культивують землю працюючи й орошаючи її з запомогою сонця і роси. Сила велика! Всякий крок землі вихіснуваний, а колись не те було!

Се Бог послав для користи людської нам хорошого терплячого працюownika, земляка д. Терапонта Петровича Саенко, котрий од зорі до зорі лазить по грядках, не зважа на росу, а иноді на спеку, або й вітер холодний, копошить ся, культивує, то й сад, що був колись трухлий-похилий...

Провидінне дало йому духову і фізичну силу оживити безплодну затужавілу землю, запліснілу, майже закинуту, зарослу кропивою, то курячою сліпотю, то хмелем, то будяками, лопухом. Та треба було погладити баюри, глинища. Йому все те удалось невсипнучим трудом викорінити і зробити таку принадну і корисну людям школу.

В околиці округи сусідні сади понаповняли ся молодими щепами, кущами, ягідниками за дешеvu ціну — настачить ся не можна. І всякому тепер селянинови можна душу одвести то киселем, то пирожком, то вареником. Опріч того багато молодіжи заохочено до приємної і здорової діяльності, вбачаючи перед собою такого учителя, що з під його рук усе так, як із води йде.

Х. Кулішівка, 1902 р. 16 липня.

Ця робота перебуває у [суспільному надбанні](#) у
всьому світі.

Цей твір перебуває у суспільному надбанні у всьому світі, тому
що він опублікований до 1 січня 1923 року і автор помер
щонайменше 100 років тому.

About this digital edition

This e-book comes from the online library [Wikisource](http://wikisource.org)^[1]. This multilingual digital library, built by volunteers, is committed to developing a free accessible collection of publications of every kind: novels, poems, magazines, letters...

We distribute our books for free, starting from works not copyrighted or published under a free license. You are free to use our e-books for any purpose (including commercial exploitation), under the terms of the [Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)^[2] license or, at your choice, those of the [GNU FDL](http://www.gnu.org/licenses/fdl.html)^[3].

Wikisource is constantly looking for new members. During the realization of this book, it's possible that we made some errors. You can report them at [this page](#)^[4].

The following users contributed to this book:

- Madvin
- Arxivist

1. [↑ http://wikisource.org](http://wikisource.org)
2. [↑ http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0](http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0)

3. [↑ http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html](http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html)
4. [↑ http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium](http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium)